

Drago Pavić, *Pomorske havarije i osiguranje*, Pomorski fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, 2003, 312 str.

Knjiga *Pomorske havarije i osiguranje*, daje uvid u pomorske nezgode i pomorsko osiguranje. Međunarodna konvencija o standardima za uvježbavanje, držanje straže i stjecanju ovlaštenja pomoraca (STCW) i hrvatski *Pravilnik o zvanjima i svjedodžbama o osposobljenosti pomoraca*, sadržaji su što zauzimaju važno mjesto, tj. oni su obvezno gradivo. Knjiga se sastoji od dvaju dijelova. U prvom dijelu obrađene su pomorske nezgode (havarije), dok drugi dio obrađuje pomorsko osiguranje, što je logično s obzirom na međuovisnost navedenih kategorija. Pomorske nezgode u odnosima iz pomorskog osiguranja javljaju se kao kategorije osigurane štete, te se pomorske nezgode gledaju u okvirima pomorskog osiguranja. Autor je izvršio izvrstan izbor što čitatelju omogućuje da uz pomoć pomorskih instituta i osiguranja cjelovito sagleda navedenu problematiku.

Knjiga, već je rečeno, uz *Pomorske havarije* (1. – 53.) i *Priloge* (219. – 306.), podijeljena je na dva dijela. Prvi se dio sastoji od pet poglavlja što u tematskim skupinama obrađuju pomorske havarije općenito, zajedničke havarije, spašavanje, onečišćenje morskog okoliša uljem i sudar brodova kao posljednje poglavlje prvog dijela. U drugom dijelu što sadrži dvadeset poglavlja, obrađeni su pojam pomorskog osiguranja, pravna vrela, pojam ugovora, stranke ugovora, vrste ugovora o osiguranju, trajanje ugovora, prijenos prava iz ugovora, prestanak ugovora isprave o osiguranju, elementi ugovora, osigurane štete, štete isključene iz osiguranja, sudjelovanje osiguranika u šteti - franšiza, subrogacija osiguratelja, zastara prava, osiguranje robe, osiguranje brodova, osiguranje pomorskih brodara od odgovornosti, mjerodavno pravo za ugovor o pomorskom osiguranju i uloge zapovjednika u slučaju ostvarenja osiguranog slučaja kao posljednjeg poglavlja u drugom dijelu knjige.

U poglavlju *Pomorske havarije općenito* autor se, kroz pojam i povijesni razvoj, pravno reguliranje i osiguranje pomorskih havarija, kao i tipičnim pomorskim nezgodama, bavi pitanjem havarija na općenit način.

Zajedničke havarije drugo su poglavlje što obuhvaća sljedeće naslove: *Pojam i podrijetlo zajedničke havarije*, primjenu propisa od *Pomorskog zakonika*, preko *York-Antwerpenskih pravila* do primjene prava na međunarodno obilježene odnose, definiciju zajedničke havarije, dokazivanje zajedničke havarije, te slučajeve zajedničke havarije. Osim navedenoga, obrađeni su utjecaji krivnje sudionika pothvata na prava iz zajedničke havarije, likvidacija zajedničke havarije, jamstvo za plaćanje doprinosa u zajedničku havariju, odnos zajedničke havarije i osiguranja te uloge zapovjednika broda u slučaju zajedničke havarije.

Spašavanje oslikava povijesni razvoj prava spašavanja, pravna vrela prava spašavanja, pojam spašavanja, definiciju spašavanja prema *Konvenciji* iz 1989. godine, oblike spašavanja, ugovor o spašavanju, nagradu za spašavanje, spašavanje tegljenog objekta, odgovornost spašavatelja, kao i ograničenje odgovornosti, zastara tražbine, mjerodavno pravo za odnose iz spašavanja, spašavanje kao zajednička havarija, osiguranje spašavanja, vađenje potonulih stvari te ulogu zapovjednika broda u akciji spašavanja.

Poglavlje *Onečišćenje morskog okoliša uljem* govori o općim napomenama, povijesnom razvoju prava zaštite morskog okoliša, *Konvencijama o građanskoj odgovornosti za štetu prouzročenu onečišćenjem uljem (Civil liability convention)*, 1992. i o osnivanju međunarodnog fonda za naknadu štete prouzročene onečišćenjem (*Fund convention*), 1992. godine, te *Konvenciji o sprječavanju onečišćenja mora s brodova*, kao i *Hrvatskom pravu zaštite morskog okoliša*; osim toga definirana je uloga zapovjednika broda u sprječavanju onečišćenja morskog okoliša kao posljednja točka u četvrtom poglavlju.

Poglavlje *Sudar brodova* posljednje je poglavlje prvog dijela knjige, a obrađuje sudar brodova općenito, povijesni razvoj, pravna vrela, pojam sudara, vrste sudara, naknadu štete, sudar s tegljačem ili tegljenim brodom, mjerodavno pravo za odnose iz sudara brodova, osiguranje odgovornosti iz sudara brodova i ulogu zapovjednika u slučaju sudara brodova.

U drugom dijelu knjige obrađeno je pomorsko osiguranje. Prvo poglavlje određuje pojam pomorskog osiguranja, drugo poglavlje sama pravna vrela. *Pojam ugovora* treće je poglavlje, *Stranke ugovora*, sljedeće je poglavlje, dok peto poglavlje uređuje vrste ugovora o osiguranju. *Trajanje ugovora* šesto je poglavlje. Sljedeće poglavlje uređuje prijenos prava iz ugovora. Osmo poglavlje govori o prestanku ugovora.

Isprave o osiguranju izložene su kao deveto poglavlje.

Elementi ugovora deseto je poglavlje što govori o osiguranom predmetu, osiguranim rizicima, osiguranoj svoti, premiji osiguranja i osiguranom slučaju.

Osigurane štete navedene su kao jedanaesto poglavlje, opisane općenito, kao potpuni gubitak, djelomični gubitak; potom su obrađeni osiguranikovi troškovi spašavanja, troškovi neposredno uzrokovani nastupanjem osiguranog slučaja, zajedničke havarije, nagrade za spašavanje, te troškovi utvrđivanja i likvidacije štete. *Štete isključenja iz osiguranja* te *Sudjelovanje osiguranika u šteti – franšiza*, dvanaesto su, odnosno trinaesto poglavlje.

Subrogacija osiguratelja četrnaesto je poglavlje, dok je zastara prava i osiguranje robe, petnaesto i šesnaesto poglavlje. Rečena poglavlja sadržavaju *Institutske klauzule* za osiguranje pomorskih rizika A, B, C, osiguranja ratnih rizika, te rizika štrajka.

Osiguranje brodova bavi se općim pitanjem kao i predmetom osiguranja, klasifikacijom brodova i osiguranjem, ugovornim ograničenjem područja plovidbe, jamstvom osiguranika u odnosu na sposobnost broda za plovidbu, osiguranjem brodova prema institutskim klauzulama, prema International Hull Clauses (1. studenog 2002.) te djelomičnim gubitkom ili oštećenjem osiguranoga broda.

Poglavlje *Osiguranje pomorskih brodara od odgovornosti* uređuje osiguranje odgovornosti brodara putem P.&I. klubova, suvremeni sustav P.&I. osiguranja, osiguranje prema pravilima P.&I. klubova, isključenja i ograničenja klupskog osiguranja; posljednja točka u tom poglavlju uređuje vrste uzajamnog osiguranja.

Pretposljednje je poglavlje *Mjerodavno pravo za ugovor o pomorskom osiguranju*.

Posljednje poglavlje problematizira ulogu zapovjednika u slučaju ostvarenja osiguranog slučaja, a što se odnosi na opće dužnosti, posebne dužnosti u odnosu na Hull&Machinery osiguranje, posebne dužnosti u odnosu na osiguranje tereta, te posebne dužnosti u odnosu na P.&I. osiguranje.

Knjiga je, uz priloge, opremljena popisom literature, i indeksom pojmova, što će ponajviše koristiti profesorima i studentima filozofskih, pravnih i ekonomskih fakulteta, ali isto tako i istraživačima multidisciplinarnih područja.

mr. sc. Zlatko Đukić

ISSN 1846-3819

POVIJESNI ZBORNIK
godišnjak za kulturu i povijesno naslijeđe

broj 1 i 2 (God. I)

Osijek, 2006./2007.

POVIJESNI ZBORNIK
godišnjak za kulturno i povijesno naslijeđe
br. 1 i 2, Osijek 2006./2007.

Nakladnik:

Odsjek za povijest – Filozofski fakultet Osijek

Za nakladnika:

Prof. dr. sc. Ana Pintarić, dekanica

Izv. prof. dr. sc. Ivan Balta, predstojnik Odsjeka za povijest

Uredništvo:

Prof. dr. sc. Pavo Živković, Filozofski fakultet u Osijeku

Prof. dr. sc. Slobodan Čače, Sveučilište u Zadru

Prof. dr. sc. Mithad Kozličić, Sveučilište u Zadru

Prof. dr. fra Marko Karamatić, Franjevačka teologija, Sarajevo

Prof. dr. sc. Marjan Dimitrijević, Institut za nacionalna istorija, Skopje

Izv. prof. dr. sc. Ivan Balta, Filozofski fakultet u Osijeku

Doc. dr. sc. Miroslav Akmadža, Filozofski fakultet u Osijeku

Izv. prof. dr. sc. Azem Kožar, Filozofski fakultet u Tuzli

Prof. dr. sc. Márta Font, Bölcsészettudományi Kar, Pécs

Glavni urednik:

Prof. dr. sc. Pavo Živković

Tajnik uredništva:

Mr. sc. Zlatko Đukić

Lektor i korektor:

Marica Grigić

Računalna obrada i prijelom:

Ivan Nećak

Tisak:

Tiskara Soldo, Vukovar

Naklada: 300 primjeraka